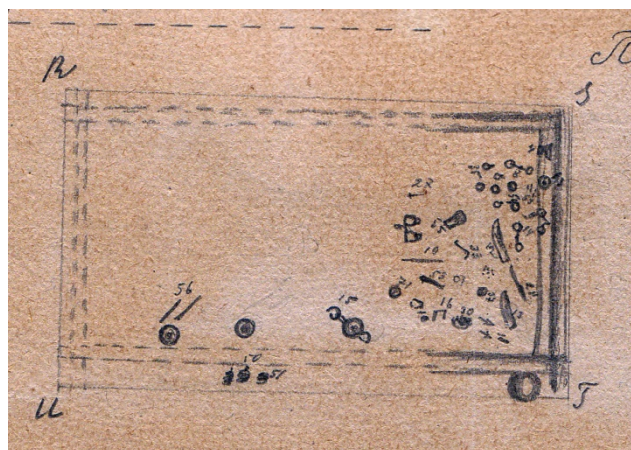
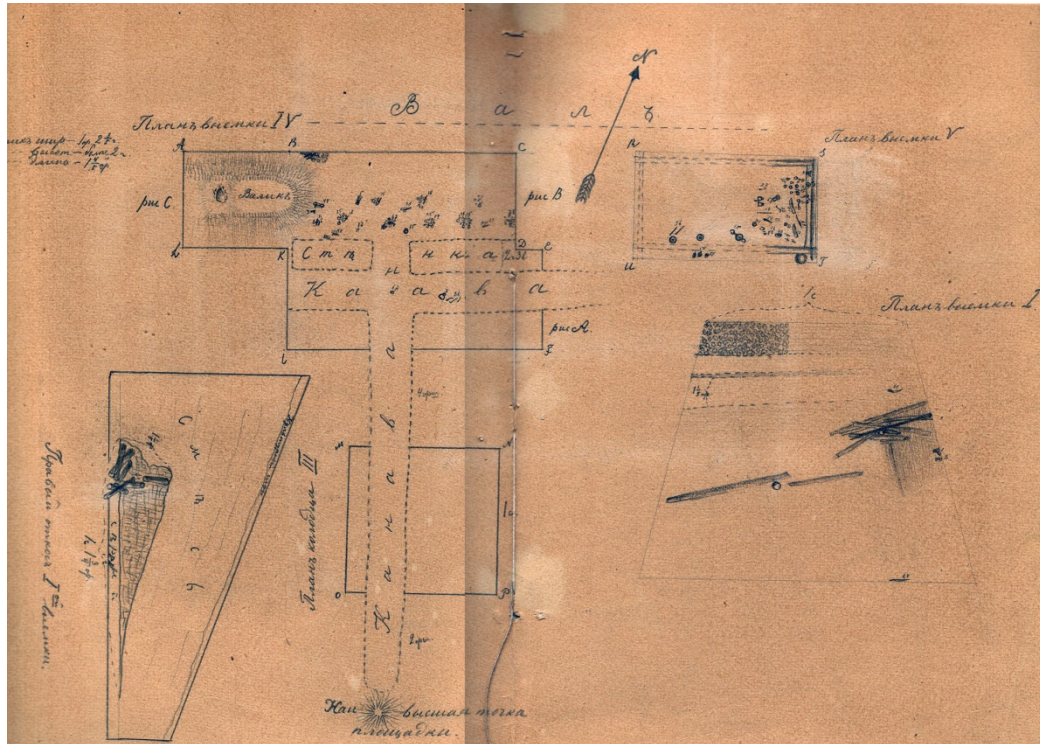

Dovilė Baltramiejūnaitė

Mažulonių piliakalnio amfora

Rytų Lietuvoje, Ignalinos r., esantis Mažulonių piliakalnis įdomus tiek tyrimų istorijos, tiek archeologinių radinių gausa ir įvairove. Pirmasis 1907-1908 m. piliakalnį tyrinėjo Sankt Peterburgo Archeologijos instituto studentas V. Kaširskis. Tuo metu iškastas apie 155 m² plotas, daugiausia Š ir ŠR aikštelės dalyje, padarytas pylimo pjūvis. Tyrimų ataskaita saugoma Rusijos Materialinės kultūros istorijos institute, o radiniai - Ermitažo muziejuje, Sankt Peterburge. Daugumą radinių kaip ir kituose panašaus pobūdžio archeologiniuose objektuose sudaro laikotarpiui būdingos buityje naudotų indų keramikos liekanos.

2009-2010 m. vykdant projektą „Archeologinių lituanistikos išteklių sąvado sudarymas ir skaitmeninimas“, Ermitažo muziejuje atlikta Mažulonių keramikos kolekcijos analizė. Tarp šukių aptiktas išskirtinis Lietuvos archeologinės medžiagos radinys – **importuotos amforos fragmentas**. Indas gamintas iš negausiai labai smulkiomis mineralinės kilmės priemaišomis liesinto molio. Išorinėje indo pusėje žiedimo metu suformuoti ranteliai. Degtas oksidacinėje aplinkoje, aukštoje temperatūroje. Išorinė amforos pusė išraižyta. Rastojų fragmento dalyje identifikuojamas „T“ raidės formos įrėžimas. Mažulonyse rastos amforos fragmentas nedidelis, indo forma neatkuriama. Dėl šios priežasties neįmanoma nustatyti amforos tikslios kilmės vietos bei laiko. Panašios raudono molio amforos sutinkamos Rusijos miestuose, dažniausiai X-XIII a. datuojamuose kultūriniuose sluoksniuose, ir kildinamos iš Juodosios jūros regionų. XI-XII a. datuojamos amforos žinomos iš Latvijos Koknesės bei Asotės piliakalnių. Mažulonių piliakalnio amforos fragmentas, pagal kitus radinius datuojamas X - XII a. pab./XIII a.

Pav. Mažulonių piliakalnyje rastos amforos fragmentai ir analogiškas indas iš Juodosios jūros regiono.

Iš Juodosios jūros regionų amfora galėjo patekti į Mažulonis tarpininkaujant Rusijos miestų ar kitų kaimynų pirkliais. Ši prabangos prekė yra unikalus radinys, kuris kartu su kitais Mažulonyse aptiktais radiniais leidžia spręsti apie šio piliakalnio, kaip politinio ir ekonominio centro išskirtinumą II tūkst. pradžioje.